

Projekti rahastamise taotluse kohustuslikud lisad.

1. Ehituslikud projektid s.h rajatised, välja arvatud veemajanduse programmi projektid mille nõudeid on täpsustatud punktis 5).

1.1. Koopia ehitusprojektist vähemalt eelprojekti staadiumis.

Ehitusprojekt peab vastama majandus- ja taristuministri 21.07.2015 määrusele nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“. Ehitusprojekt peab kirjeldama ehitusliku projekti täpset tehnoloogilist lahendust koos joonise, seletuskirja ja projekti eelarvega, milles on detailselt lahti kirjutatud kõik planeeritavad tööd ja tarnitavad seadmed koos eeldatavate maksumustega. Ehitusprojekt peab sisaldama alternatiivide võrdlust, mille põhjal on selgunud tehniliselt, majanduslikult ja keskkonnakaitseliselt selgelt parim alternatiiv. Kui alternatiive ei ole, tuleb alternatiivide puudumist põhjendada. Ehitusprojekti koostaja peab vastama Ehitusseadustikus (<https://www.riigiteataja.ee/akt/105032015001>) § 24 ja 25 kehtestatud tingimustele, mille kohaselt on isikul õigus projekteerida kui ta on ettevõtja äriseadustiku tähenduses ja tal on kehtiv MTR registreering ning peab olema pädev isik kellel on olemas nõutud kvalifikatsioon vastavat tööd teha.

Ehitusprojekt ei tohi olla vanem kui kaks aastat.

1.2. Koopia tasuvusuuringust on nõutav ehitiste rajamise- ning rekonstrueerimise või muude investeeringu projektide rahastamise taotlemisel, kui projekti maksumus ilma käibemaksuta on üle 640 tuh euro. Juhul, kui projekti investeering toimub jätkuprojektidena etappide kaupa ning kõikide etappide koguinvesteering viimase ning järgneva 3 aasta jooksul ületab 640 tuh eurot, on kohustus esitada tasuvusuuring.

1.3. Tasuvusuuring (finantsanalüüs) peab olema koostatud ehitusprojekti alternatiivide võrdluse põhjal selgunud parimale alternatiivile. Tasuvusuuringus peavad olema hinnatud projekti elluviimisega (ehitusega) ja eksploatatsiooniga seotud kulud ja tulevikus teenitav tulu. Tasuvusuuring peab olema koostatud 30. aastase perioodi kohta ning kogu taotluse koostaja tegevuspiirkonna põhiselt.

1.4. Tasuvusuuring ei tohi olla vanem kui kaks aastat.

1.5. Koopia erastamise- või ostu-müügi lepingust või mõnest muust dokumendist millest nähtub, et reostuskolde likvideerimise või objekti korrastamise kohustus ei lasu taotlejal.

1.6. Tõend maa, ehitise, vara või seadmete omandi või valduse kohta, kokkulepe maa või ehitise omanikuga/valdajaga projekti tegevuste lubamiseks või munitsipaliseerimise algatamist tõendav dokumentatsioon või tõendusmaterjal vara ja seadmete omandi kohta (keskkonnakorralduse, atmosfääriõhukaitse, maapõue, jäätmekäitluse ja looduskaitse programmi projektide, korral).

1.7. Keskkonnaameti nõusolek kui MTÜ/SA, ettevõtja, omavalitsus või haridus/teadusasutus viib töid läbi tema poolt hallataval objektil või kaitsealal.

- 1.8. Koopia hinnapakumisest** võimalikult tarnijalt või tööde teostajalt. Projekti rahastamisel peab toetuse saaja järgima finantseerimise korra punktis 10 kirjeldatud nõudeid hangetele.
- 1.9. Joonis mõõtkavas 1:10000** objekti asukoha kohta.
- 1.10. Väljavõte kaitsekorralduskavast** kui töö viiakse läbi kaitsealal (võib lisada elektroonilise dokumendi veebipõhise lingina).
- 1.11. Väljavõte riiklikust jäätmekavast, kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatud jäätmekavast ja jäätmehoolduseeskirjast** (jäätmekäitluse projektid, lisada elektroonilise dokumendi veebipõhine link, lisada juurde viited vastavatele lehekülje numbritele).
- 1.12. Väljavõte kehtivast kohaliku omavalitsuse arengudokumendist.** Kohustuslik lisada kõigile jäätmekäitluse programmi maastikupilti kahjustava kasutusest väljalangenud ehitise likvideerimise rahastamise alamprogrammi taotlustele. (lisada täpne viide esitatud taotluse ja arengudokumendi ühilduvusele, nõutud).
- 1.13. Väljavõte volikogu otsusest/korraldusest** korraldatud olmejäätmeveo ainuõiguse andmise kohta kui taotlejaks on kohaliku omavalitsuse üksus, mille haldusterritooriumil elab enam kui 1500 inimest (jäätmekäitluse projektid, võib lisada elektroonilise dokumendi veebipõhise lingina).
- 1.14. Dokumendid,** mis kinnitavad konkursi korraldamist vastavalt Kaugkütteseadusele §14¹ ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusele nr 47, „Soojuse ostmiseks konkursi korraldamise kord ja pakumiste hindamise meetoodika“. Kohustuslik lisada atmosfääriõhu kaitse programmis juhul kui projekti sisuks on kaugküttevõrguga seotud katlamaja renoveerimine või ehitus. Lisada tuleb soojuse tootmise leping, otsus konkursi korraldamise ja võitja kohta või muu asjakohane konkursi korraldamist selgitav dokument.
- 1.15. Kinnituskiri,** et ohtlike jäätmete käitlemiseks (kogumiseks, veoks, taaskasutamiseks ja kõrvaldamiseks) on olemas vastavalt Jäätmeseaduse § 73 lg 2 p 1 kohane jäätmeluba (välja tuua jäätmeloa number) jäätmevaldajal või jäätmekäitluskoha kasutusõigust omaval isikul. Nõutud ohtlike jäätmete kogumise ja käitlemise projektide puhul.
- 1.16. Kohaliku omavalitsuse hinnang selle kohta, et tegu on maastiku pilti kahjustava ja kasutusest välja langenud ehitisega.** Kohustuslik lisada ainult jäätmekäitluse programmis maastikupilti kahjustava lagunenu ja kasutusest välja langenud põllumajandus-, tööstus-, või militaarehitise või –rajatise likvideerimise korral.
- 1.17. Toetuse taotleja liitumistaotlus elektrivõrgu haldajale ja liitumispakkumine elektrivõrgu haldajalt,** kui taotletakse atmosfääriõhukaitse või keskkonnakorralduse programmist toetust elektrienergia tootmisega seotud projektile ja soovitakse müüa elektrit võrku.
- 1.18. Kinnitus kaugküttevõrguga liitumise võimaluste puudumise kohta koos kohaliku omavalitsuse ja kaugkütteeettevõtte arvamusega,** kui taotletakse toetust

atmosfääriõhukaitse programmist päikeseenergial või soojuspumbal põhineva lokaalküttesüsteemi rajamiseks.

1.19. Kinnitus rohelise energia kasutamise kohta, kui taotletakse toetust atmosfääriõhu kaitse programmist soojuspumpade baasil põhinevate lokaalküttesüsteemide rajamiseks.

2. Mitteehtuslikud projektid.

2.1. Projektijuhi CV (lisada kui taotleja on ise tööde teostaja, ei ole nõutud riigiasutuste puhul).

2.2. Seletuskiri ja kalkulatsioon eelarves olevate kulude ja ühikhindade selgituseks koos viidetega hindade kujunemise alusele nagu hinnakirjad veebilehtedel, e-kirjavahetus teenuse pakkujaga jms juhul, kui ei ole võimalik lisada hinnapakumisi.

2.3. Koopia hinnapakumisest eelarves olevate kulude selgituseks võimalikult tarnijalt, asjade müüalt, tööde teostajalt. Kohustuslik lisada kõigile taotlustele kus projekti ellu viimiseks kavandatakse asjade, seadmete või teenuste hankimist. Projekti rahastamisel peab toetuse saaja järgima finantseerimise korra punktis 10 kirjeldatud nõudeid hangetele.

2.4. Väljavõte kaitsekorralduskavast kui töö viiakse läbi kaitsealal, (võib lisada elektroonilise dokumendi veebipõhise lingina).

2.5. Väljavõte riiklikust jäätmekavast või kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatud jäätmekavast ja jäätmehoolduseeskirjast (jäätmekäitluse projektid, lisades elektroonilise dokumendi veebipõhise lingi lisada juurde viited vastavatele lehekülje numbritele).

2.6. Väljavõte volikogu otsusest/korraldusest korraldatud olmejäätmeveo ainuõiguse andmise kohta kui taotlejaks on kohaliku omavalitsuse üksus, mille haldusterritooriumil elab enam kui 1500 inimest (jäätmekäitluse projektid, võib lisada elektroonilise dokumendi veebipõhise lingina).

2.7. Keskkonnaameti nõusolek kui MTÜ/SA, ettevõtja, omavalitsus või haridus/teadusasutus koostab hoolduskava või viib töid läbi keskkonnaameti poolt hallataval objektil või kaitsealal.

2.8. Omavalitsuse kirjalik nõusolek/kooskõlastus rajatiste ja väikeehitiste rajamise kohta.

2.9. Joonis mõõtkavas 1:10 000, millel on näidatud projekti teostamise alad (looduskaitse programmist rahastatavate kaitsealade hooldustööde korral).

2.10. Kinnituskiri, et ohtlike jäätmete käitlemiseks (kogumiseks, veoks, taaskasutamiseks ja kõrvaldamiseks) on olemas vastavalt Jäätmeseaduse § 73 kohane jäätmeluba (välja tuua jäätmeloa number) jäätmevaldajal või jäätmekäitluskoha kasutusõigust omaval isikul. Nõutud ohtlike jäätmete kogumise ja käitlemise projektide puhul.

2.11. Kirjeldus projekti käigus loodavate õppematerjalide või soetatavate õppevahendite kasutajaskonna, kasutamise intensiivsuse ja tegevuste, mille läbiviimiseks loodavad

õppematerjalid või soetatavad õppevahendid on vajalikud, kohta. Nõutud määruse nr 13 paragrahvi 8 lõike 2 punktis 7 kirjeldatud keskkonnateadlikkuse projektide korral.

2.12. Klassikollektiivi või lasteaiarühma vastuvõtva keskuse asutuse või MTÜ allkirjastatud kinnitus vastuvõetava õpilasarühma suuruse, programmi läbiviimise aja ja programmi temaatika kohta. Nõutud määruse nr 13 paragrahvi 8 lõike 2 punktis 8 kirjeldatud keskkonnateadlikkuse projektide korral.

2.13. Haridusasutuse esindusvolitus, mille alusel volitab haridusasutus taotlejat projekti koordineerima ja loobub võimalusest taotleda KIK-lt toetust keskkonnateadlikkuse programmist määruse nr 13 paragrahvi 8 lõike 2 punktis 9 sätestatud tegevuseks

2.14. Õppeprogrammide või laagri kava õpieesmärgi ja selle täitmise tegevuste kohta

3. Teabekandja (sh meediatoode, uuring, m-lahendus jms).

3.1. Lühikokkuvõtte kavandatud teabekandja või meediatoote sisust ja projektitulemist.

3.2. Koopia levitamise-, tõlkimise-, litsentsi- või muust sellisest lepingust.

3.3. Teabekandjate jaotuskava ja kasutamise viis või uuringu kasutamise viis

3.4. Filmide puhul selgitus näitamise aja ja kanali või muu kasutamise ja levitamise viisi kohta.

3.5. Tele- ja raadiosaadete puhul raadio- või telekanali kinnitus saate eetrisse saatmise kohta.

3.6. Teabekandja müügi korral **kalkulatsioon eksemplari hinna kujunemise ja planeeritava tulu** kohta. Planeeritav tulu tuleb näidata projektis omaosalusena.

3.7. Ajakirjade puhul koopia väljaandja **majandusaasta aruandest**.

4. Kõik projektid.

4.1. Põhirahastaja rahastamise tingimused ja esitatud taotluse koopia, kui taotletakse KIKist kaasrahastamist (võib lisada elektroonilise dokumendi veebipõhise lingina).

4.2. Mittetulundusühingutel ja sihtasutustel **põhikirja** koopia.

4.3. Kaasfinantseerijate **kinnituskiri** projekti rahastamise kohta (projekti partnerid, välisabi, doonorid, fondid jne).

4.4. Maa- või rajatise kasutusega seotud projektide puhul esitada **asukoha skeem ja tõendusmaterjal objekti kasutusõiguse kohta**.

- 4.5. Kinnituskiri käibemaksukohustusluse staatuse ja mitte tagasi küsimise kohta**, esitavad käibemaksukohustuslased seadusest tulenevate erisuste korral koos viitega Käibemaksuseadusele ja vastavale erisuse paragrahvile (v.t abikõlblike kulude juhend p.3.16.2).
- 4.6. Viimasel 3 aastal arendatud sarnaste projektide loetelu** (ainult MTÜd ja SAD).
- 4.7. Esindusõiguse volitus**, kui taotluse allkirjastaja ei ole taotleva asutuse seaduslik esindaja.
- 4.8.Kulu omahinna arvutamise meetodika** (mootorsõiduki kasutamine, sõidukulu, sidekulu, üldkulu).
- 4.9.**Jooksva majandusaasta bilanss, kasumiaruanne ja rahavoogude aruanne taotluse esitamise päevale eelnenud kuulõpu seisuga. Esitavad ainult äriühingud, mittetulundusühingud ja sihtasutused kui projekti maksumus on üle 60 tuhande euro. Nõue ei kehti riigi sihtasutustele ja mittetulundusühingutele ning veeprogrammist toetuse taotlemisel kuna veeprogrammi projektidele on nõuded kehtestatud eraldi punktides 5.22 ja 5.23.
- 4.10.** Vormikohane finantsprognoos ([Lisa 12 Finantsprognoos.xlsx](#)). Esitavad ainult äriühingud, mittetulundusühingud ja sihtasutused kui projekti maksumus on üle 60 tuh euro. Nõue ei kehti riigi sihtasutustele ja mittetulundusühingutele ning veeprogrammist toetuse taotlemisel kuna veeprogrammi projektidele on nõuded kehtestatud eraldi punktides 5.22 ja 5.23.
- 4.11.** Gruperandiga hõlmatud regionaalabi taotlemise korral esitavad taotlejad oma sidusettevõtjaid käsitleva arvestuse selle kohta, kas taotleja on väike-, keskmine- või suurettevõtja. Selline arvestus tuleb esitada ka muu riigiabi taotlemise korral, kui vastav abiliik nõuab abi saaja liikide eristamist.

5. Nõuded veemajanduse programmi projektidele.

- 5.1. Kuni 2016 I voor:** Jääkreostuse alamprogrammi või pinnaveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi taotluse esitamisel **eelprojekt**, joogiveevarustuse ja reoveekäitluse alamprogrammi taotluse esitamisel **tehnoloogiline projekt**. Nõue kehtib projektidele maksumusega üle 10 000 euro.

Eelprojekt peab detailselt kirjeldama kavandatavate tööde mahtu ja ulatust. Eelprojektis peab sisalduma seletuskiri, projekti eelarve ning joonised. Seletuskiri peab sisaldama olemasoleva olukorra ja planeeritavate tegevuste kirjeldust ning nende vajalikkuse põhjendust. Eelarves peavad olema detailselt kajastatud kõik planeeritavad kulutused. Jooniste hulgas esitada projektala ülevaateplaan, mis kajastab kogu ala ning vajadusel asendiplaanid, kus näidatud kavandatavad tegevused täpsemalt ning väiksemas mõõtkavas.

Tehnoloogilise projekti koostamisel tuleb järgida juhist „Juhendmaterjal tehnoloogilise projekti koostamiseks KIK veemajanduse programmi joogiveevarustuse ja reoveekäitluse alamprogrammi toetuse taotluse kohustusliku lisana“, mis on kättesaadav KIKi kodulehelt www.kik.ee. (Finantseerimise korra lisa 10).

Eelprojekt ega tehnoloogiline projekt ei tohi olla vanem kui kaks aastat. Projekti koostaja peab vastama Ehitusseadustikus § 24 ja 25 kehtestatud tingimustele, mille kohaselt on isikul õigus projekteerida, kui ta on ettevõtja äriseadustiku tähenduses ja tal on kehtiv MTR registreering ning ettevõttes on pädev isik, kellel on olemas nõutud kvalifikatsioon vastava töö tegemiseks.

5.1 Alates 2016 I voor: Jääkreostuse alamprogrammi või pinnaveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi taotluse esitamisel **eelprojekt**, joogiveevarustuse ja reoveekäitluse alamprogrammi taotluse esitamisel **tehnoloogiline projekt**. Nõue kehtib projektidele maksumusega üle 10 000 euro.

Eelprojekt peab detailselt kirjeldama kavandatavate tööde mahtu ja ulatust. Eelprojektis peab sisalduma seletuskiri, projekti eelarve ning joonised. Seletuskiri peab sisaldama olemasoleva olukorra ja planeeritavate tegevuste kirjeldust ning nende vajalikkuse põhjendust. Eelarves peavad olema detailselt kajastatud kõik planeeritavad kulutused. Jooniste hulgas esitada projektala ülevaateplaan, mis kajastab kogu ala ning vajadusel asendiplaane, kus näidatud kavandatavad tegevused täpsemalt ning väiksemas mõõtkavas. Kui toetust taotletakse siseveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammist, peavad eelprojektis kavandatud tegevused lähtuma finantseerimise korra lisa 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskonnale avalduva koormuse uurimiseks“) kohase uuringu tulemustest.

Tehnoloogilise projekti koostamisel tuleb järgida juhist „Juhendmaterjal tehnoloogilise projekti koostamiseks KIK veemajanduse programmi joogiveevarustuse ja reoveekäitluse alamprogrammi toetuse taotluse kohustusliku lisana“, mis on kättesaadav KIKi kodulehelt www.kik.ee. (Finantseerimise korra lisa 10).

Eelprojekt ega tehnoloogiline projekt ei tohi olla vanem kui kaks aastat. Projekti koostaja peab vastama Ehitusseadustikus § 24 ja 25 kehtestatud tingimustele, mille kohaselt on isikul õigus projekteerida, kui ta on ettevõtja äriseadustiku tähenduses ja tal on kehtiv MTR registreering ning ettevõttes on pädev isik, kellel on olemas nõutud kvalifikatsioon vastava töö tegemiseks.

5.2. Kuni 2016 I voor: Koopia hinnapakkumisest võimalikult tarnijalt või tööde teostajalt. Projekti rahastamisel peab taotleja järgima finantseerimise korra punktis 10 kirjeldatud nõudeid hangetele.

5.2. Alates 2016 I voor: Koopia hinnapakkumisest võimalikult tarnijalt või tööde teostajalt. Projekti rahastamisel peab taotleja järgima finantseerimise korra punktis 10 kirjeldatud nõudeid hangetele. Veemajanduse programmi mitteehituslike tööde alamprogrammist paisjärvega seotud uuringuks toetuse taotlemisel peab hinnapakkumises olema märgitud, et uuringu läbiviimisel lähtutakse finantseerimise korra lisast 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskonnale avalduva koormuse uurimiseks“).

5.3. Joonis mõõtkavas 1:10 000 objekti asukoha kohta.

5.4. Joogivee ja reovee projektide korral joogivee ja reovee analüüside koopiad. Sõltuvalt projektiga kavandatud tegevuste ulatusest lisada atesteeritud proovivõtja poolt võetud

analüüside koopiad nii tarbija juurest kui enne ja/peale veetöötlust. Heitveeanalüüs tuleb võtta vee-erikasutusloaga ette nähtud kohast.

5.5. Kehtiv keskkonnaameti ja tervisekaitseameti kooskõlastus ning volikogu otsuse koopia ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kooskõlastamise ja kinnitamise kohta.

5.6. Kehtiv ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava joogiveevarustuse või reoveekäitluse alamprogrammist taotlemisel. Lisada täpsed viited esitatud taotluse ja meetmekava ühilduvusele (võib lisada lingi elektroonsele dokumendile). Taotlusele lisatav ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava peab olema vastavuses ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduses sätestatud nõuetega. Lisaks peab arendamise kava kajastama järgmist:

- 5.6.1 keskkonna- ja sotsiaal-majanduslike näitajate nagu pinnakate, põhjavee, põhjaveevarude, pinnavee, reostusallikate, maakonna ühe leibkonnaliikme aasta keskmise netosissetuleku, elanikkonna maksevõime, vee-ettevõtja kliendigruppide, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, vee-ettevõtja andmete, tarbitud ja tarbitava vee koguste, torustikuleketest tingitud veekadude, hinnangulise infiltratsiooni suuruse ja piirkonna muude kava seisukohalt oluliste iseärasuste kirjeldus;
- 5.6.2 ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemide asukoha ning nende süsteemide (puurkaev-pumplate, veetöötlusjaamade, survetõstepumplate, veetorustike, tuletõrjehüdrantide, ühisvoolu- ja lahkvoolukanalisatsiooni, lokaalsete puhastusseadmete, reoveepumplate, purgimissõlmede, reoveepuhastite ja sademeveekanaliseerimise, tulekustutusvee saamise lahenduse) tehniline kirjeldus ning seisukorra ja sobivuse hinnang;
- 5.6.3 vee-ettevõtja finants-majanduslike näitajate lühi- ja pikaajaliste investimisprogrammide kirjeldus ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (sh sademeveekanaliseerimise) teenusehindade prognoos 12 aastaks aastate kaupa, investeeringute allikad ning veeteenuse pakkumiseks vajaliku põhivara kirjeldus ja seisundi hinnang;
- 5.6.4 lähtudes punktides 5.6.2 ja 5.6.3 kohaliku omavalitsuse üksusele sobivate planeeritavate tehniliste lahenduste iseloomust;
- 5.6.5 kohaliku omavalitsuse määratud perspektiivsete ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga kaetavate alade kaardid.

5.7. Taotleja kinnitus, et toetust ei taotleta uuselamu piirkonna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamiseks (veemajanduse programmi reoveekäitluse ja joogiveevarustuse projektid).

5.8. Kinnitus selle kohta, et veemajanduse programmi joogiveevarustuse või reoveekäitluse alamprogrammi on esitatud taotlus vaid ühe asula või reoveekogumisala lõikes. Nõue ei kehti joogiveetöötlusseadmete ja -hoonete rekonstrueerimise projektide korral, kui taotluses on asulate kaupa selgelt välja toodud ja eristatavad taustaandmed (liitunute arv, veeanalüüsid jne.) ning kulud iga objekti kohta.

5.9. Koopia ühisveevarustuse- ja -kanalisatsiooniteenuse hinna kehtestamist kinnitavast dokumendist (veemajanduse programmi reoveekäitluse ja joogiveevarustuse projektid) - taotlusele tuleb lisada kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud dokumendid, mis tõendavad

planeeritavas projektipiirkonnas taotluse esitamise hetkel kehtivaid vee- ja kanalisatsiooniteenuse hindasid.

5.10. Koopia vee-erikasutusloast (võib lisada lingi elektroonsele dokumendile KLIS andmebaasis).

5.11. Joogiveevarustuse ja reoveekäitluse alamprogrammist ühisveevarustuse ja/või kanalisatsioonitorustiku rajamiseks rahaliste vahendite taotlemisel projekti piirkonna kinnistuomanike **kinnitused** arendatava süsteemiga liitumise soovi kohta.

5.12. Tõend maa, ehitise, vara või seadmete omandi või valduse kohta, kokkulepe maa või ehitise omanikuga/valdajaga projekti tegevuste lubamiseks või munitsipaliseerimise algatamist tõendav dokumentatsioon või tõendusmaterjal vara ja seadmete omandi kohta.

5.13. Jääkreostuse alamprogrammist toetuse taotlemisel **koopia erastamise või ostu-müügi lepingust või mõnest muust dokumendist**, millest nähtub, et reostuskolde likvideerimise või objekti korrastamise kohustus ei lasu taotlejal.

5.14. Kinnitus selle kohta, et veemajanduse programmi jääkreostuse likvideerimiseks ja siseveekogude tervendamiseks esitatud taotluse rahastamisel tellib toetuse saaja omanikujärelevalve teenuse Majandustegevuse registris (MTR) registreeritud eksperdilt, kui projekti abikõlblike kulude summa on üle 32 tuhande euro. Siseveekoguse tervendamise korral võib toetuse saaja tellida omaniku järelevalve teenuse ka Maaparandusalal Tegutsevate Ettevõtjate Registris (MATER) registreeritud eksperdilt. Võimalusel lisada eksperdi nimi.

5.15. Veemajanduse programmi jääkreostuse alamprogrammist saastunud pinnase ja/või põhjavee puhastustöödeks vahendite taotlemisel **kinnitus** selle kohta, et peale puhastustööde teostamist võetakse pinnasest ja/või põhjaveest proovid, mis tõendavad puhastatud pinnase ja/või põhjavee vastavust keskkonnaministri 11.08.2010 määruses nr 38 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ ja/või keskkonnaministri 11.08.2010 määruses nr 39 „Ohtlike ainete põhjavee kvaliteedi piirväärtused“ sätestatud normidele. Pinnase- ja/või põhjaveeproovide arv, analüüsimeetodid ja proovivõtukohtad tuleb eelnevalt kooskõlastada Keskkonnaametiga ning proovide tulemused tuleb esitada SA-le KIK esitatava lõpparuande lisana. Analüüsi peab teostama veeseaduse tähenduses akrediteeritud isik.

5.16. Veemajanduse programmi jääkreostuse alamprogrammist saastunud pinnase ja/või põhjavee puhastustöödeks vahendite taotlemisel **kinnitus** selle kohta, et KIKile esitatavas projekti lõpparuandes esitatakse detailne informatsioon tehtud tööde kohta, sh puhastatud maa-ala joonis (suurim lubatud mõõtkava 1:2000), kuhu kantakse piirkond, kus töid teostati, ning endiselt saastunud ala olemasolul ka selle arvatav piir.

5.17. Kuni 2016 I voor: Kinnitus selle kohta, et veemajanduse programmi siseveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi esitatud taotluse rahastamisel esitab taotleja lõpparuandes veekogu seisundi seireandmed (toiteained: Nüld, Püld, org. aine sisaldus ning kalastikuga seotud meetmete korral kalastikuseire tulemused) enne projekti algust ning peale projekti lõppu.

5.17. Alates 2016 I voor: Kinnitus selle kohta, et veemajanduse programmi siseveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi esitatud taotluse rahastamisel esitab taotleja lõpparuandes põhjaliku ekspertiisi, mis hindab tehtud tööde kvaliteeti ja mõju veekogumile. Ekspertiisi peab teostama ekspert, kes on viimase kolme aasta jooksul töötanud keskkonnaekspertina vähemalt kahes veekogude tervendamise või tervendamistööde ettevalmistamise (näiteks eelprojekteerimise või keskkonnamõtjude hindamise meeskonnas osalemine ekspertina, keskkonnaekspertiisi või vee-elustiku uuringu koostamine) projektis. Hinnang peab põhinema paikvaatlusel ja seireandmetel.

5.18. Kuni 2016 I voor: Veemajanduse programmi siseveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi esitatava taotluse korral erialaekspertiisi (loodusteadused) poolt koostatud uuring, mis annab hinnangu veekogu seisundist (setted, kalastik, hüdro-morfoloogia jms tegurid) ning toob välja põhilised survetegurid, mis mõjutavad negatiivselt veekogu. Uuringu koostamisel peab järgima keskkonnaministri 28.07.2009 määruse nr 44 metoodikat. Uuring peab andma esialgsed suunised, mida on vaja veekogu seisundi parandamiseks või säilitamiseks ette võtta. Taotluse esitamise hetkel ei tohi uuring olla vanem kui 3 aastat.

5.18 Alates 2016 I voor: Veemajanduse programmi siseveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi esitatava taotluse korral erialaekspertiisi (loodusteadused) koostatud uuring, mis annab hinnangu veekogu seisundist (setted, kalastik, hüdro-morfoloogia jms tegurid) ning toob välja põhilised survetegurid, mis mõjutavad negatiivselt veekogu. Uuringu koostamisel peab järgima keskkonnaministri 28.07.2009 määruse nr 44 metoodikat ning keskkonnaministri 06.04.2011 määruse nr 25 nõudeid. Uuring peab andma esialgsed suunised, mida on vaja veekogu seisundi parandamiseks või säilitamiseks ette võtta. Taotluse esitamise hetkel ei tohi uuring olla vanem kui 3 aastat. Tingimust ei rakendata, kui toetust taotletakse paisjärvega seotud tegevuseks.

5.19. Alates 2016 I voor: Veemajanduse programmi siseveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammist paisjärvega seotud tegevustele toetuse taotlemisel tuleb lisada taotlusele finantseerimise korra lisa 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskkonnale avalduva koormuse uurimiseks“) kohane uuring, mis kinnitab kavandatud tööde vajalikkust. Uuringu sisule ja selle koostajatele kohalduvad nõuded on sätestatud lisas 13.

5.20. Veemajanduse programmi siseveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi esitatud taotluse korral keskkonnamõtjude hindamise lõpparuanne, kui keskkonnamõtjude hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest tulenevalt planeeritakse taotluses tegevusi, millega kaasneb olulise keskkonnamõtju seaduse § 6 lõike 1 kohaselt. Juhul, kui seadusest tulenevalt ei ole keskkonnamõtjude hindamine vajalik, peab taotleja taotlusmaterjalidele lisama **Keskkonnaameti seisukoha keskkonnamõtju hindamise vajalikkuse kohta.** Kui Keskkonnaameti seisukoht on, et taotluses planeeritava tegevuse elluviimiseks on vajalik korraldada keskkonnamõtjude hindamine, tuleb taotlejal esitada keskkonnamõtjude hindamise lõpparuanne.

5.21. Veemajanduse programmi jääkreostuse alamprogrammist jääkreostuse grupierandi alusel toetuse taotlemisel lisada vähemalt ühe atesteeritud kinnisvarahindaja raport, mis kajastab nii kinnistu(te) puhastustööde-eelset turuväärtust kui ka hinnangulist

puhastustöödejärgset turuväärtust, arvestades olemasolevaid või planeeritavaid arendusprojekte vastava(te)l kinnistu(te)l.

5.22. Alates 2016 I voor: Veemajanduse programmi mitteehituslike tööde alamprogrammist paisjärvega seotud uuringuks toetuse taotlemisel kinnitus selle kohta, et uuring viiakse läbi vastavalt finantseerimise korra lisale 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskkonnale avalduva koormuse uurimiseks“).

5.23. Alates 2016 I voor: Veemajanduse programmi mitteehituslike tööde alamprogrammist paisjärvega seotud uuringuks toetuse taotlemisel finantseerimise korra lisas 13 („Juhend paisjärve tõttu veekeskkonnale avalduva koormuse uurimiseks“ sätestatud nõudeid) nõutud veeproovide analüüsitulemused ning vajadusel lisas 13 nõutud eksperthinnang.

5.24. Keskkonnaameti nõusolek kui MTÜ/SA, ettevõtja, omavalitsus või haridus/teadusasutus viib töid läbi tema poolt hallataval objektil ja/või kaitsealal.

5.25. Jooksva majandusaasta bilanss, kasumiaruanne ja rahavoogude aruanne taotluse esitamise päevale eelnenud kuulõpu seisuga. Esitavad joogiveevarustuse või reoveekäitluse alamprogrammist toetuse taotlemisel äriühingud, mittetulundusühingud ja sihtasutused kui projekti maksumus on üle 100 tuhande euro ja jääkreostuse likvideerimise või siseveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammist toetuse taotlemisel äriühingud kui omafinantseering on üle 10% projekti abikõlblike kulude maksumusest. Nõue ei kehti mitteehituslike tööde alamprogrammist toetuse taotlemisel.

5.26. Vormikohane finantsprognoos ([Lisa 12 Finantsprognoos.xlsx](#)). Esitavad joogiveevarustuse või reoveekäitluse alamprogrammist toetuse taotlemisel äriühingud, mittetulundusühingud ja sihtasutused kui projekti maksumus on üle 100 tuhande euro ja jääkreostuse likvideerimise või siseveekogude tervendamise ja korrashoiu alamprogrammist toetuse taotlemisel äriühingud kui omafinantseering on üle 10% projekti abikõlblike kulude maksumusest. Nõue ei kehti mitteehituslike tööde alamprogrammist toetuse taotlemisel.

6. Nõuded uuringutele

6.1. Vähemalt ühe uuringutulemuse eeldatava kasutaja (juriidiline isik), kes ei ole uuringu läbi viimisega seotud, kinnitus selle kohta, et projekti planeeritavate tulemuste järele on tegelik sisuline vajadus ning uuringus planeeritavad tegevused on selleks kohased. Kohustuslik lisada kui uuringu läbi viia on ise toetuse taotlejaks.

6.2. Looduskaitse programmist uuringute läbi viimiseks toetuse taotlemisel lisada keskkonnaameti arvamus uuringu vajaduse kohta.